

Klass: Scaphopoda (tandsnäckor), **Ordning:** Gadilida, **Familj:** Pulsellidae, **Släkte:** Pulsellum, **Art:** Pulsellum lofotense (M. Sars, 1865) **Synonymer:**

Kännetecken

Pulsellum lofotense är en ganska liten elefanttandsnäcka med ett koniskt, svagt böjt skal. Skalet är slätt och matt samt i regel halvgenomskinligt, och blir högst ca 6 mm långt. Utseendet erinrar mycket om en liten *Dentalium*-art, men detta släkte har ett V-format insnitt i konkavsidan av den smalare skalöppningen, apikalöppningen, medan *P. lofotense* har en ringformad öppning utan antydning till insnitt. En annan relativt snarlik art är den mindre än 20 mm långa *Siphonodentalium lobatum*, vilken dock endast förekommer som subfossilfynd i Bohuslän. Apikalöppningen hos denna art är heller inte cirkulär utan utdragen till sex små tandlika utskott.

Utbredning och status

I våra vatten förekommer arten från mellersta Kattegatt och upp längs Bohusläns kust. Längs Norges kust är den utbredd upp till västra Finnmark. Vid Brittiska kuster är den känd från Shetlandsöarna och Hebriderna. Den förekommer längs Europas Atlantkust och går även in i Medelhavet. I västra Atlanten är arten känd från kusten av västra Grönland. Arten har aldrig varit allmän i våra hav, men några decennier tillbaka i tiden fick man ändå regelbundet enstaka exemplar. Under de senaste 15-20 åren har så vitt är känt inga exemplar alls hittats i svenska vatten och *P. lofotense* tycks således ha försvunnit helt. Eftersom eftersöken varit begränsade, finns dock möjligen små populationer av arten kvar. Den bedöms vara akut hotad.

Ekologi

Arten lever på mjuka bottenar mellan ca 55 och 3240 meters djup. Dess biologi är inte så väl känd, men från 1990-talet finns observationer om att artens hanar, i likhet med vad som är känt från t.ex. *Antalis entalis*, släpper ut sperma genom den bakre mantelöppningen medan honor av *P. lofotense* tvärtom släpper sina ägg genom den främre mantelöppningen. Samma observatör noterade att antalet mogna ägg i en honas ovarium (som kunde ses genom det halvt hyalina skalet) kunde variera mellan 1 och 28.

Hot

Det är okänt vad som orsakat artens kraftiga tillbakagång, men sannolikt finns ett samband med den störning som slagit ut foraminiferfaunan på de djupare mjukbottenarna i norra Bohuslän. Även andra mollusker, av vilka somliga var vanliga, har de senaste decennierna slagits ut på mjukare djupbottenar i norra Bohuslän.

Åtgärder

Innan man klarlagt orsakerna till artens drastiska tillbakagång är det svårt att föreslå relevanta åtgärder.

Övrigt

Etymologi: Släktnamnet *Pulsellum* kan härledas till de latinska orden *pulsus*, som betyder knuff, slag, puls samt diminutivändelsen *ellum*; *lofotense*, Lat., från Lofoten. Synonym: *Siphonodentalium lofotense* (M. Sars, 1865)

Litteratur

- Brattegard, T. & Holthe, T. (eds.) 1997. *Distribution of marine, benthic macro-organisms in Norway*. Research Report for DN 1997-1. Directorate for Nature Management.
- Engelstad, K. 1999. Generell biologi og systematic hos *Siphonodentalium lobatum* (Sowerby, 1860), *Pulsellum lofotense* (M. Sars, 1865) og *Pulsellum* affine (G. O. Sars, 1878) (Mollusca, Scaphopoda) fra norske farvann. Hovedfagsoppgave i marinbiologi til graden Cand. Sci. Institutt for fiskeri- og marinbiologi, Bergens universitet.
- Muus, B. J. 1959. Skallus, søtænder, blæksprutter. Danmarks Fauna Bd. 65.
- Poppe, G. & Goto, Y. 1993. European Seashells. Vol II. (Scaphopoda, Bivalvia, Cephalopoda). Verlag Christa Hemmen.
- Sars, G. O. 1878. Bidrag til kundskaben om Norges arktiske fauna. I. Mollusca regionis arcticae Norvegiae. Oversigt over de i Norges arktiske region forekommende bløddyr. Brøgger, Oslo.
- Steiner, G. 1993. Spawning behaviour of *Pulsellum lofotensis* (M. Sars) and *Caudulus subfusiformis* (M. Sars) (Scaphopoda, Mollusca). Sarsia 78: 31-33.

Författare

Hans G. Hansson 2004. © ArtDatabanken, SLU 2005.